

Team D

Project Canvas

29 สิงหาคม 2567

โจทย์ Climate Justice

เราจะสามารถสร้างกลไกการมีส่วนร่วม
 ที่จะช่วยขับเคลื่อนประเทศไทย
 ในการเปลี่ยนผ่านอย่างยุติธรรม
 คำนึงถึงความเชื่อมโยงของสิ่งแวดล้อม
และอย่างยั่งยืนได้อย่างไร

สรุปการประชุม D Wrap-up (Online)
วันอังคารที่ 20 สิงหาคม 2567 เวลา 20:00 – 21:30 น.

ฟุสุมิตย (RoLD รุ่นที่ 1) ได้แชร์ไอเดีย ข้อมูลเรื่องไฟฟ้าที่ได้ศึกษาทดลองในพื้นที่ป่าของจังหวัดเชียงใหม่ในโครงการพัฒนาวงจรในการศึกษาเทคโนโลยีโดรนเพื่อแก้ปัญหาไฟฟ้าที่ร่วมกันทำกับพี่มุกช่วงต้นปีที่ผ่านมา ซึ่งจากประสบการณ์ตรงแบบ insights ทำให้ทราบว่า ไฟฟ้าในประเทศไทยเกือบ 100% ไม่ได้เกิดตามธรรมชาติ แต่เกิดจากมนุษย์เองที่เป็นคนทำ และได้เสนอ 4 แกนหลัก หากกลุ่มอยากเลือกทำในประเด็นนี้ คือ

1. **การจัดการไฟฟ้า:** การจัดทำแนวกั้นไฟ การหาจุดบในการทำ
2. **ภูมิเนเวศ:** ลักษณะของพื้นที่ป่า
3. **สิทธิ:** สิทธิในการครอบครอง สิทธิในการใช้พื้นที่ในอุทยานมากน้อยแค่ไหน มีการกำหนดกติกาบางอย่างไว้
4. **เศรษฐกิจ:** ผลักดันกฎหมายลูก ชุมชนอยากทำท่องเที่ยวแต่ไม่สามารถทำได้ การขอน้ำไฟ การขอเอาเครื่องจักรเข้าพื้นที่ค่อนข้างยาก

ทั้งนี้ ได้แจ้งเพิ่มเติมเรื่อง เปิดโอกาสให้ทุกคนในกลุ่มที่สนใจเข้าร่วมโครงการไฟฟ้า ในการติดตามลงพื้นที่จริงได้

พี่ดาว แชร้อไอเดียจาก Kubota ในโครงการ Zero Burn เกษตรปลอดการเผา เพื่อแก้ปัญหาสถานการณ์ฝุ่นละออง PM 2.5 ที่ปัจจุบันมีผลลัพธ์ที่วัดผลได้จากข้อมูลปริมาณจุด Hot Spot ที่ลดลงในหลายๆ จังหวัดอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งมีทั้งแนวทางการให้ค่า Incentive ตอบแทนเพื่อให้ชุมชนลดการเผา ให้เครดิตในการลงทุน และให้ความรู้แก่ชาวบ้านว่าการไม่เผ่านั้นมีประโยชน์มากกว่าอย่างไร

พี่เสี่ยว ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า อยากให้กลุ่มมุ่งเน้นไปที่การรวบรวมและระบุปัญหามากกว่าที่จะคุยแนวทางในการหา solution ก่อน

พี่เอ ได้ให้ความเห็น โดยมุ่งเน้นเรื่องการทำระบบจ่ายค่าตอบแทนที่ทำได้จริงและยั่งยืน

สรุป Wrap-up ในการประชุมวันนี้

1. ไอเดียหัวข้อหลัก ที่ได้รับการนำเสนอ คือ
 - การให้ Incentive โดยต้องมีการกำหนดสเกล เช่น ชุมชน ผลผลิตการเกษตรแต่ละชนิด ประเภทของเกษตรกรรม
 - การ Raise awareness สร้างความตระหนักรู้แก่สังคม ผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
 - หรือเลือกหัวข้อที่ทำได้ง่ายและเร็ว แต่ได้ผลลัพธ์สูง เช่น การโดนัท รับบริจาค
2. ในแต่ละกลุ่มสามารถทำได้หลาย Project หลายประเด็นได้ ไม่จำเป็นต้องเลือกแค่หัวข้อเดียวในการทำ อาจแบ่งกลุ่มทำตามประเด็นที่แต่ละท่านสนใจ เช่น ผลักดันเรื่อง พ.ร.บ. อากาศสะอาดต่อ (Clean Air For All) ด้านเกษตรกรรม หรือรวบรวมสิ่งที่เคยพัฒนามาแล้ว กรณีศึกษา Case study ข้อกฎหมายต่าง ๆ มารวบรวมทำเป็น documentary
3. ในคลาสเรียนวันพฤหัสบดีที่ 22 สิงหาคม ให้พี่ ๆ แต่ละท่านนำเสนอประเด็นที่แต่ละท่านสนใจ เพื่อกำหนดหัวข้อในการทำ Action ร่วมกัน

PAYMENT FOR ECOSYSTEM SERVICES (PES)

การจ่ายตอบแทนคุณระบบนิเวศ

European Environmental Agency PES คือการจัดสรรค่าตอบแทนให้กับชุมชนที่ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเป็นหลักประกันความยั่งยืนของฐานทรัพยากร และประโยชน์หรือบริการที่มนุษย์จะได้จากระบบนิเวศ อาจเป็นมูลค่าที่เกิดจากประโยชน์ทางอ้อม (Indirect Used) และมูลค่าที่ไม่ได้เกิดจากการใช้ด้วย (Non-used Value) แต่เป็น บริการที่จำเป็นต่อการอยู่รอดของมนุษย์

GIZ ประเทศไทย PES หมายถึงข้อตกลงที่เกิดขึ้นด้วย ความสมัครใจเพื่อนำเข้าสู่พันธสัญญา ตามข้อกำหนดใด ๆ ภายใต้ความประสงค์ของผู้ซื้อที่ตกลงจะจ่ายให้ เพื่อให้ผู้ขายทำให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเฉพาะแบบ เพื่อให้ระบบนิเวศที่ระบุ ขอบเขตไว้อย่างชัดเจนตามข้อตกลง สามารถ คงไว้ซึ่งผลประโยชน์จากระบบนิเวศ นั้น ในระดับที่สองฝ่ายตกลง ร่วมกันไว้

ดร.อรพรรณ ณ บางช้าง หลักการ PES ที่สำคัญคือ บุคคลหรือกลุ่มคนที่ดูแลรักษาระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติจะได้ค่าชดเชย (Compensation) และบุคคลหรือกลุ่มที่ได้รับ ผลประโยชน์จากระบบนิเวศควรจะต้องจ่ายเพื่อแลกเปลี่ยนกับประโยชน์ที่ได้รับ

ตอบโจทย์

“กลไกการมีส่วนร่วม / ยุติธรรม / ความเชื่อมโยงของสิ่งแวดล้อมและอย่างยั่งยืน”

ตัวอย่างโครงการ PES ที่เกี่ยวกับระบบนิเวศป่าไม้ในภูมิภาคต่างๆ ของโลก

กิจกรรม	ระบบนิเวศ	ผู้ซื้อบริการ	ผู้ขายบริการ	ราคา PES ไร่ / ปี	ประเทศ
การปลูกป่าทดแทน	- การควบคุมความเค็ม - อุทกาน้ำสะอาด	สมาคมเกษตรกรที่อยู่ ปลายน้ำ	รัฐบาลและเจ้าของ ที่ดินที่อยู่ต้นน้ำ	250 บาท	Murray Darling ออสเตรเลีย
การลดการใช้ น้ำ และ ปัจจัยการผลิต	- การควบคุมคุณภาพน้ำ - อุทกาน้ำสะอาด	บริษัทเอกชนที่ผลิตและ จำหน่ายน้ำแร่ Perrier, Vittel	เกษตรกรที่ใช้ที่ดิน บริเวณต้นน้ำ	1,300 บาท	Rhnie-Meuse Basin ฝรั่งเศส
การรักษาและการ จัดการป่าที่ปลูก ทดแทน	- การควบคุมกระแสน้ำ - การควบคุมการ ตกตะกอนของดิน	องค์กรป่าไม้ของ ประเทศคอสตาริกา บริษัทผลิตไฟฟ้า Energy Global	เจ้าของที่ดินเอกชน ที่ อยู่ต้นน้ำ	280 บาท	ป่าต้นน้ำ Senapiqui คอสตาริกา
การฟื้นฟูป่า ต้นน้ำ	- การควบคุมคุณภาพน้ำ และกระแสน้ำ - อุทกาน้ำสะอาด - แหล่งที่อยู่อาศัยของ สัตว์ป่า	รัฐบาลปานามา	รัฐบาลท้องถิ่นและ เจ้าของที่ดินเอกชน	980 บาท	รัฐบาลปานามา บราซิล
การปลูกป่า และการ อนุรักษ์แหล่งปลา	- การควบคุมคุณภาพน้ำ - การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	รัฐบาลท้องถิ่น	เกษตรกรผู้ปลูกป่า	n/a	Singarak Watershed อินโดนีเซีย

Source : The World Conservation Union (IUCN) "Pay" Establishing for Watershed Services. 2006

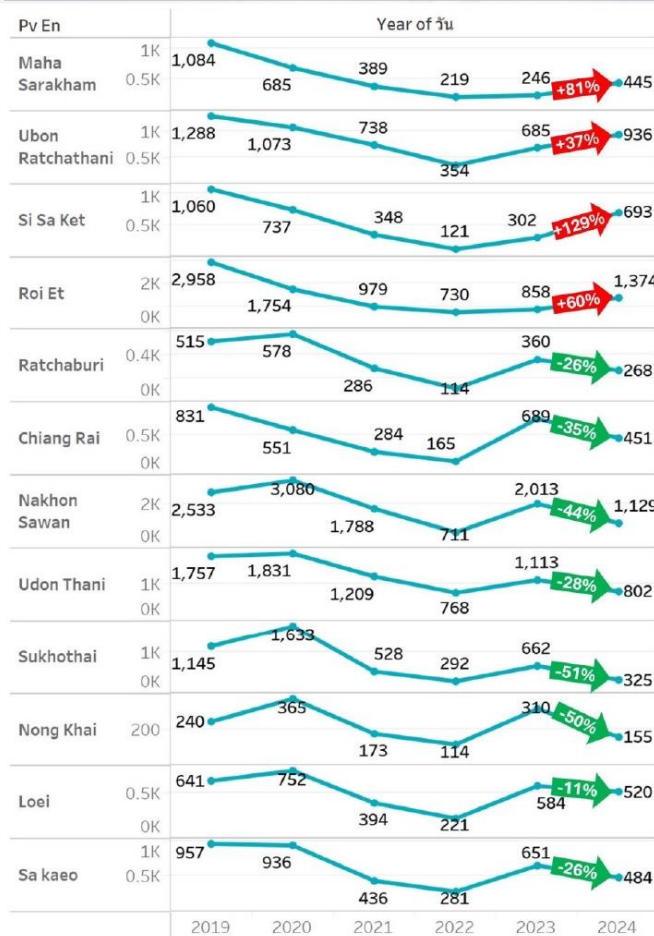
ประเด็นปัญหา การสูญเสียความสมดุลของระบบนิเวศและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการรับมือ Climate change (Mitigation / Adaptation) เช่น pm2.5 ฟ้าผ่า มลพิษในดิน และน้ำ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศรุนแรง ฯลฯ	แนวคิดในการแก้ไขปัญหา - การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการทำเกษตรอย่างยั่งยืน - การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน - ใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์ - กฎหมายระเบียบรองรับ - อ้างอิง Best practice - มีเจ้าภาพในการทำงานอย่างต่อเนื่อง	กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้เข้ามามีส่วนร่วมในการ take action - ภาคเกษตร : เกษตรกรในพื้นที่ จ.บุรีรัมย์ - ภาคป่าไม้ : ชุมชนในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย - เครือข่ายนักวิชาการ และภาคประชาสังคม - ภาครัฐ / อปท. - ภาคเอกชนที่ประกอบกิจการ ใน จ.บุรีรัมย์ และ จ. เชียงใหม่ - นักกฎหมาย : เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม - นักเศรษฐศาสตร์ นักการเงิน และนโยบายสาธารณะ	การสนับสนุนที่ต้องการจาก TIJ - สถานที่ - ฐานข้อมูล - Seed funding สำหรับ Pilot project - เครือข่ายนักกฎหมาย : เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม - การประสานภาครัฐ / อปท.	ข้อมูลและ/หรือทรัพยากรอื่นๆ ที่ต้องการเพิ่มเติม - งานวิจัยและข้อมูลวิทยาศาสตร์อ้างอิงต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ - ศึกษาและสรุป Best practice ที่มีในปัจจุบัน - การพัฒนา technology ให้พร้อมต่อการ scale ในระดับประเทศ - การสร้างเครือข่ายผู้ปฏิบัติ ชุมชน นักวิชาการ - องค์กรสนับสนุนด้าน Climate finance
แนวทาง Take action - การสร้าง Awareness - การออกแบบ Payment for ecosystem services (PES) & Traceability ภาคเกษตรยั่งยืนและการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้	ผลผลิตจาก action ที่เสนอ - แผนในการสื่อสาร สร้างความพร้อมของคนในสังคมด้าน Mitigation / Adaptation - PES model ในประเทศไทย ที่มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ Scalability / Adaptability / Suitable for Thailand		การสนับสนุนที่ต้องการจากเครือข่าย ROLD - เครือข่าย - Brain power, Manpower - ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน - การพัฒนา SE และ fund raising platform ในการ scale impact	

Period: Jan-Jul

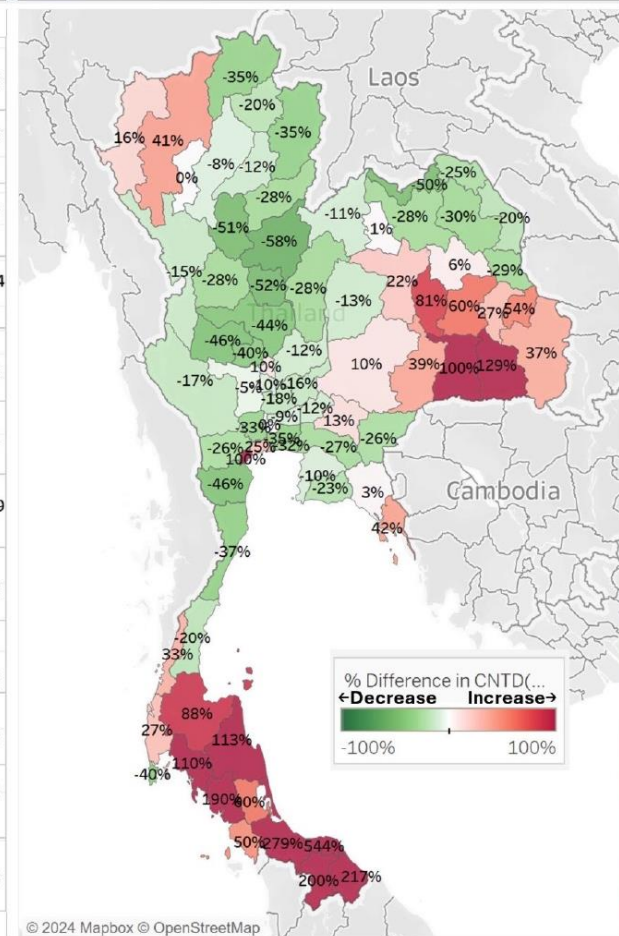

■ Roadsides & Residential
 ■ Agri-area
 ■ Forest

Hotspot in Agri-area only

%Diff from Last Year

Re - waste solution : Zero Burn Solutions

Managing rice straw without Burning

Solution for growing crops after rice fields (e.g. Sunn hemp) and plowing rice stubble without Burning

Process Nov. Dec. Jan. Feb. Mar.

AS IS

Harvesting

Burning before planting

NEW

(Zero Burn Solution)

Zero Burn Solutions

Benefit to Farmer

INCREASE INCOME

1. Selling "Sunn hemp" Seeds

245-400 USD/ha

2. Selling Rice Strew

10 USD/ha

REDUCE FERTILIZER USAGE&COST

Green manure

94*
kg./ha

50
USD/ha

Harvesting + Baling → Accelerate Decomposition → Planting "Sunn Hemp" → Plowing

โครงการพัฒนาดอยตุงฯ

29 หมู่บ้าน 6 กลุ่มชาติพันธุ์
อ. แม่ฟ้าหลวง จ. เชียงราย